

ن لیان تعمیم

بلجیک

روز پیغمبر علیه السلام، بیان حیا عالم
رہنمائی نسبتہ من حمدلله عالم

مختصر

ایضاً : ایضاً (ایضاً میں) میں کوئی مذکور نہیں ہے (مذکور نہیں کیا ہے)۔
مذکور نہیں کیا ہے (مذکور نہیں کیا ہے) مذکور نہیں کیا ہے
پس پنچھی نہیں کیا ہے (مذکور نہیں کیا ہے) مذکور نہیں کیا ہے
بدهی نہیں کیا ہے (مذکور نہیں کیا ہے) مذکور نہیں کیا ہے

فہرست

در آمد

در آمد

در آمد

من و میانی حق فی نگاه نصر حامد ابو زید

علاء الجابری و ملائیت شادیہ در تہائیت پر طلاقہ مشرقی

محمد ارکون پیغمبر اکرم علیہ السلام کی حیاتیں

بارخوان ملائیم اسلامی moh hamad@ymail.com

۱۷۸

لشارہ باطنی

گفت و گوی انتقادی با:

نصر حامد ابو زید ، محمد ارکون ،
علاء الجابری ، حسن حنفی
محمد رضا وصفی

فهرست

درآمد	۵
متن و معنای متن از نگاه نصر حامد ابوزید	۱۳
عبد الجابری و عقلانیتِ نقادانه در تهافت بر فلسفه مشرق	۵۷
محمد ارکون و میراثِ گفتمان جهان وطن	۸۹
بازخوانی مفاهیم اسلامی از نگاه حسن حنفی	۱۳۵
اشاره پایانی	۱۷۵

سوزه شام روی آن همان دنیا بحق مفاهیم متعارض با مذهبیه به ساخته ای
فرموده مده مددکار کهنس توچه کهنه کهنه کهنه کهنه در این راه، پشت رنگ لذتی
بله و بله خوبیه، سهان لذتیه و بله خوبیه، بله کلام به خدمه دارد، هر چند
یاده خود را کلام خلیه بروی میگرداند شاید ملت آن شاید که بخش خوبیه همین اسلام
خوبیسته بمن از مرگ آن پشت با غایبیه و باع کرده است

که زیارتی شیوه بروان معاصر، به ویژه عربی خوب است برای گزینش و انتخاب کوای
وقد در هر استحصال این ادبیه از سوی سیلی از محبانیان که هر ایسل مخالف
پسکار کهنس احتفال میکند به خوش ایله شورت یافته اند این توصیه از سوی خود
با خالصیه برای صلح که برای آن کسان است ای شیوه شکر بسیاری از اصحاب
اعیان و معاصر از امر شوریه ای و قرآنیانها یا سین جوانان اندیشه در تاریخ اسلام که
متخلص از هوا و همه جوی ایشان ایله مغلوب کردند شوره را از مختاری خویشند
اعترف در میر میخ نمایند این است برای منشی به خود گرفته است و ما جملی که

به نام خدا

درآمد

نواندیشان دین ورز به دنبال آنند تا نسبت بین سنت و مدرنیته را یافته و کارکردهای اندیشه دینی را در عصر کنونی روشن نمایند. جریان فکری اسلامی جدید به دنبال آن است، تا پارادایم‌های درون سنت را به منظور همنشینی با مفاهیم مدرنیته ترسیم و شیوه‌های نوسازی در اندیشیدن را با پشتونهای بومی بیابد. آنها به دنبال آنند تا نگاه سنت را به مفاهیمی چون آزادی و حقوق عمومی، حق اختلاف و حقوق پسر، جهانی شدن و رابطه با دیگری، رابطه بین دولت و ملت، توسعه و حاکمیت، فقه سیاسی و مسائلی از این دست را روشن نمایند، و در نهایت به تعریفی جدید از دین ورزی به مقتضای زمان، دست یابند.

اندیشه‌ورزان معاصر برای تبیین مؤلفه‌های جدید از درون سنت به گفتمان انتقادی در حوزه کلام روی آوردند، و برای یافتن مفاهیم مناسب با مدرنیته به سنت‌های فراموش شده معتزلیان کهن، توجه کردند. اندیشه جدید در ایران، بیشتر رنگ فلسفی دارد و دیگر حوزه‌های جهان اسلام، به ویژه دنیای عربی، رنگ کلام به خود دارد، هرچند یافته خود را کلام جدید نیز نمی‌نامد. شاید علت آن باشد که بخش عربی جهان اسلام، قرن‌هاست پس از مرگ ابن‌رشد، با فلسفه وداع کرده است.

گزاره‌های اندیشه‌ورزان معاصر، به ویژه در دنیای عرب، بار دیگر اندیشه «اعتزالی» را زنده کرده است. اصحاب این اندیشه از سوی بسیاری از مخالفان، که در اصل مخالف دستگاه کهن اعزال هستند، به «نومعتزلیان» شهرت یافته‌اند. این توصیف از سوی جبهه مخالف، نه برای مدح که برای ذم آنان است! از سوی دیگر بسیاری از اصحاب اندیشه‌ورزان معاصر، از سر شوریدگی و در مخالف با سیر جریان اندیشه در تاریخ اسلام که معتقدند، آب‌ها را به جوی اندیشه اشعری هدایت کرده، خود را «نومعتزلی» می‌نامند. اعتزال در سیر تاریخ اندیشه اهل سنت، بار منفی به خود گرفته است، تا جایی که،